

Universiteit Leiden

Onderwijs- en examenregeling

Masteropleiding Rechtsgeleerdheid 2021-2022

Geldig vanaf 1 september 2021

Deze Onderwijs- en examenregeling (OER) is gebaseerd op de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en op de door de Universiteit Leiden vastgestelde universitaire richtlijnen, te weten:

- het kaderdocument Leidse Register Opleidingen;
- de universitaire jaarindeling;
- de regeling inschrijving, collegegeld en examengeld;
- de regeling toelating masteropleidingen.

Overeenkomstig artikel 7.14 WHW beoordeelt het faculteitsbestuur de Onderwijs- en examenregeling regelmatig en weegt daarbij, ten behoeve van de bewaking en zo nodig bijstelling van de studielast, het tijdsbeslag dat daaruit voor de studenten voortvloeit. De opleidingscommissie heeft op grond van artikel 9.18 WHW tot taak de wijze van uitvoeren van de Onderwijs- en examenregeling jaarlijks te beoordelen.

Gelet op de COVID-19 omstandigheden houdt het faculteitsbestuur zich het recht voor om af te wijken van bepalingen in deze regeling wanneer de omstandigheden daartoe nopen.

Inhoud

1. Algemene bepalingen
2. Beschrijving van de opleiding
3. Onderwijsprogramma
4. Tentamens en examens, en vervolgopleiding
5. Toelating tot de opleiding
6. Studiebegeleiding en studieadvies
7. Evaluatie van het onderwijs
8. Slotbepalingen

Bijlage – Studiegids

Hoofdstuk 1 – Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de masteropleiding Rechtsgeleerdheid hierna te noemen: de opleiding.

De opleiding is ingesteld in de Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden, hierna te noemen: de faculteit, en wordt in Leiden en soms in Den Haag verzorgd door de faculteit, daarvan de Instituten en hun afdelingen en het onderwijsinstituut genaamd Cleveringa Instituut.

Artikel 1.2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. beoordelaar, eerste/tweede: de examinerator die als eerste dan wel als tweede de scriptie leest en beoordeelt. De eerste beoordelaar treedt tevens op als begeleider;
- b. digitale onderwijsleeromgeving: een digitale omgeving waarin de student kan samenwerken, communiceren en leren, zoals Brightspace;
- c. EC(TS): het European Credit (Transfer System);
- d. examen: omvat de tentamens verbonden aan de tot de opleiding of de propedeutische fase van de opleiding behorende onderwijsseenheden, voor zover de examencommissie dat heeft bepaald met inbegrip van een door haar zelf te verrichten onderzoek als bedoeld in artikel 7.10, tweede lid, van de wet;
- e. examencommissie: de examencommissie van de opleiding, ingesteld en benoemd door het faculteitsbestuur krachtens artikel 7.12a van de wet;
- f. examinerator: degene die door de examencommissie is aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, krachtens artikel 7.12c van de wet;
- g. judicium: nadere kwalificatie van de examencommissie over een afgelegd examen;
- h. Leids universitair register opleidingen: het onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur gehouden register van de door de Universiteit Leiden verzorgde opleidingen als bedoeld in artikel 7 van het Bestuurs- en beheersreglement;
- i. niveau: het niveau van een onderwijsseenheid volgens de abstracte structuur zoals omschreven in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen;¹
- j. nominale studieduur: de studielast zoals vastgelegd in het Centraal Register Opleidingen in studie jaren;
- k. onderwijsbureau: loket in de faculteit waar de student terecht kan voor informatie en inschrijving voor het onderwijs (onderwijs informatie centrum, servicedesk, Faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Universiteit Leiden);

---

¹ Het kaderdocument 'Leids universitair register opleidingen' is te vinden op <https://www.medewerkers.universiteitleiden.nl/binaries/content/assets/ul2staff/onderwijs/beleid-aanbod-en-visie/kaderdocument-leids-register.pdf>.

- l. onderwijseenheid: de vakken en praktische oefeningen van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 van de wet. De studielast van elke onderwijseenheid wordt uitgedrukt in gehele studiepunten. Aan elke onderwijseenheid is een tentamen verbonden;
- m. onderwijstaal: de taal van een opleiding waarin colleges en werkgroepen worden gegeven en tentamens en examens worden afgenomen;
- n. opleiding: de opleiding waarop deze OER betrekking heeft: een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooit, dient te beschikken. Aan elke opleiding is een examen verbonden;
- o. portfolio: een dossier van monitoring en beoordeling waarmee studenten (1) aannemelijk maken te beschikken over een niveau van academische vorming dat voldoende is voor het verwerven van het diploma, (2) inzicht geven in het persoonlijk proces van academische vorming gedurende de opleiding, en (3) begeleiding en studieloopbaanadvisering mogelijk maken;
- p. praktische oefening: een praktische oefening als (onderdeel van) een tentamen of examen, als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, onder d van de wet, in een van de volgende vormen:
- het maken van een scriptie,
  - het maken van een werkstuk of een proefontwerp,
  - het maken van een onderzoeksopdracht,
  - het deelnemen aan veldwerk of een excursie,
  - het doorlopen van een stage, of
  - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
- q. student: degene die is ingeschreven aan de Universiteit Leiden voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- r. Studiegids: de digitale studiegids bevattende specifieke en bindende informatie over de opleiding, <https://studiegids.universiteitleiden.nl/>. De Studiegids maakt als bijlage deel uit van deze regeling;
- s. studiepunt: de eenheid uitgedrukt in EC waarmee volgens de wet de studielast van een onderwijseenheid wordt uitgedrukt; volgens het ECTS is één studiepunt gelijk aan 28 uren studie;
- t. tentamen: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek (overeenkomstig artikel 7.10 van de wet) door ten minste één daartoe door de examencommissie aangewezen examinator. Het onderzoek kan zowel schriftelijk, mondeling als digitaal, of een combinatie hiervan, plaatsvinden.
- Een tentamen kan uit meerdere deeltentamens bestaan. Uitsluitend aan een tentamen zijn studiepunten verbonden. Het onderzoek wordt uitgevoerd conform de door de examencommissie bepaalde werkwijze

voor de kwaliteitsborging van tentamens en examens.²

- u. toelatingscommissie: de commissie, ingesteld door het faculteitsbestuur, die tot taak heeft te beoordelen, met toepassing van de toelatingseisen krachtens artikel 7.30b, eerste, tweede en derde lid van de wet en de universitaire regeling toelatingen masteropleidingen, welke verzoekers tot deze masteropleiding kunnen worden toegelaten;³
- v. werkdag: maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van de erkende feestdagen en de door het College van Bestuur aangewezen verplichte sluitingsdagen;
- w. de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW);
- x. Bachelor: de bacheloropleiding, zoals bedoeld in de wet;
- y. Scriptie: de neerslag van één van de praktische oefeningen als bedoeld onder n., zijnde een onderwijseenheid.

De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

Artikel 1.3 Gedragscodes

- 1.3.1 De gedragscode Omgangsvormen⁴ is van toepassing; deze is bedoeld om een kader te scheppen voor een goed, veilig en stimulerend werk- en studieklimaat binnen de Universiteit Leiden, waarbij docenten en studenten op respectvolle wijze met elkaar omgaan en waarbij wederzijdse acceptatie en wederzijds vertrouwen belangrijke waarden zijn.
- 1.3.2 De Gedragscode onderwijs op afstand is van toepassing;⁵ deze geeft richtlijnen voor het lesgeven en leren via digitale omgevingen, remote omgevingen of elke vorm van onderwijs die voornamelijk afhankelijk is van IT-services.
- 1.3.3 Tevens is de (universitaire) Regeling ICT en internetgebruik⁶ van toepassing. De regeling regelt het verantwoord gebruik van de ICT-voorzieningen en internet en de wijze waarop controle op het gebruik plaatsvindt. De regeling beschrijft ook welk gedrag niet wordt getolereerd en welke consequenties daaraan verbonden zijn.
- 1.3.4 Op het onderwijs van de opleiding zijn voorts de facultaire gedragsregels van toepassing.

---

² Zie het document 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens masteropleidingen FdR', beschikbaar via <https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/rechtsgeleerdheid/regels-en-richtlijnen-tentamens-en-examens-rr-master-fdr>.

³ De toelatingscommissie brengt haar oordeel bij wijze van advies uit aan het faculteitsbestuur dan wel handelt onder verantwoordelijkheid van en namens het faculteitsbestuur. Vgl. art. (5.0-)5.2.

⁴ De gedragscode omgangsvormen docenten en studenten is te raadplegen op <https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/algemeen/gedragscode-omgangsvormen>.

⁵ [Gedragscode onderwijs op afstand](#).

⁶ De Regeling ICT en internetgebruik is te raadplegen op <https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/algemeen/regeling-ict--en-internetgebruik>.

Hoofdstuk 2 Beschrijving van de opleiding

Artikel 2.1 Doel van de opleiding

Het doel van de opleiding is:

- Specialisatie en verdieping ten opzichte van de bachelor, door middel van een verdiepende academische vorming, waarbij het onderwijs nauw aansluit op het onderzoek;
- Oriëntatie op een wetenschappelijke loopbaan, door het verschaffen van kwalificaties om zelfstandig wetenschappelijk onderzoek te kunnen verrichten;
- Voorbereiding op een maatschappelijke loopbaan, door het verschaffen van kwalificaties om vraagstukken te benoemen en op te lossen in een beroepspraktijk waarvoor de opleiding vereist of dienstig is.

Artikel 2.2 Afstudeerrichtingen

De opleiding kent de volgende negen afstudeerrichtingen:

- Civiel recht;
- Staats- en bestuursrecht;
- Straf- en strafprocesrecht;
- Ondernemingsrecht;
- Public International Law;
- European Law;
- Encyclopedie en filosofie van het recht;
- Financieel recht;
- Arbeidsrecht.

Artikel 2.3 Eindkwalificaties⁷

Afgestudeerden van de opleiding hebben de volgende eindkwalificaties bereikt, gerangschikt volgens de Dublin-descriptoren: 'kennis en inzicht', 'toepassen van kennis en inzicht', 'oordeelsvorming', 'communicatie' en 'leervaardigheden'.

Dublin-descriptoren

Kennis en inzicht	De master heeft aantoonbare kennis en inzicht, gebaseerd op de kennis en het inzicht op het niveau van Bachelor en die deze overtreffen en/of verdiepen, alsmede een basis of een kans bieden om een originele bijdrage te leveren aan het ontwikkelen en/of toepassen van ideeën, vaak in onderzoeksverband;
Toepassen van kennis en inzicht	De master is in staat om kennis en inzicht en

---

⁷ De eindkwalificaties, ook wel aangeduid als eindtermen, zijn afgeleid van het doel van de opleiding (art. 2.1) en vormen een operationalisering en concretisering hiervan. Eindkwalificaties behoren dusdanig geformuleerd te zijn dat ze ook concreet toetsbaar zijn. Op deze wijze is het mogelijk om vast te stellen of een afgestudeerde een bepaalde kwalificatie daadwerkelijk heeft verworven binnen de opleiding – in ieder geval door de examencommissie maar zo nodig ook door derden. De eindtermen vormen op die manier de kwalificaties waaraan een student uiteindelijk moet voldoen om zijn of haar diploma te kunnen behalen.

	probleemoplossende vermogens toe te passen in nieuwe of onbekende omstandigheden binnen een bredere (of multidisciplinaire) context die gerelateerd is aan het vakgebied; is in staat om kennis te integreren en met complexe materie om te gaan;
Oordeelsvorming	De master is in staat om oordelen te formuleren op grond van onvolledige of beperkte informatie en daarbij rekening te houden met sociaalmaatschappelijke en ethische verantwoordelijkheden, die zijn verbonden aan het toepassen van de eigen kennis en oordelen;
Communicatie	De master is in staat om conclusies, alsmede de kennis, motieven en overwegingen die hieraan ten grondslag liggen, duidelijk en ondubbelzinnig over te brengen op een publiek van specialisten en niet-specialisten;
Leervaardigheden	De master bezit de leervaardigheden die hem of haar in staat stellen een vervolgstudie aan te gaan met een grotendeels zelfgestuurd of autonoom karakter.

Eindkwalificaties

Kennis en inzicht

1. De master heeft grondige kennis van en diepgaand inzicht in het geldende recht en in de grondbeginselen en de systematiek daarvan alsmede in de onderlinge samenhang van de rechtsbronnen. (*kennis en inzicht*)
2. De master heeft grondige kennis van en diepgaand inzicht in het deelgebied waarop de desbetreffende specialisatie van de master betrekking heeft, te weten Civiel recht, Staats- en bestuursrecht, Straf- en strafprocesrecht, Ondernemingsrecht, Internationaal publiekrecht, Europees recht, Financieel recht, Arbeidsrecht en Encyclopedie en filosofie van het recht, elk met inbegrip van de bijbehorende Europese en internationale dimensie. (*kennis en inzicht*)
3. De master heeft kennis van en inzicht in:
  - a. de samenhang tussen de deelgebieden, en wel ten minste op theoretisch niveau;
  - b. de maatschappelijke context waarbinnen het recht functioneert, en;
  - c. de hoofdlijnen, systematiek en betekenis van rechtsvinding en rechtsvorming en/of van de uitvoering en handhaving van het recht.(*kennis en inzicht*)

Academische en andere vaardigheden

4. De master is in staat om meer complexe problemen – in de vorm van concrete casus dan wel abstracte vragen – die betrekking hebben op het desbetreffende deelgebied genoemd in 2. diepgaand en in onderling verband te analyseren en te interpreteren, daarbij sociaal-maatschappelijke, politieke en rechtshistorische aspecten te betrekken, daarover kritische vragen te stellen en originele en creatieve juridische oplossingen aan te dragen. De master is verder in staat om dit mondeling en schriftelijk helder te presenteren, zowel voor vakgenoten als voor niet-juristen. (*toepassen van kennis en inzicht, oordeelsvorming, communicatie*)
5. De master is in staat om zich op basis van wetenschappelijk verantwoorde feiten en gegevens en op basis van een beargumenteerde, verantwoorde en controleerbare afweging zelfstandig een mening te vormen over juridisch-maatschappelijke vraagstukken. (*toepassen van kennis en inzicht, oordeelsvorming*)

6. De master is in staat om wetenschappelijke debatten op het desbetreffende deelgebied genoemd in 2. te volgen en te begrijpen en daaraan deel te nemen. *(toepassen van kennis en inzicht, communicatie)*
7. De master heeft inzicht in juridisch-wetenschappelijke onderzoeksmethoden en is in staat deze toe te passen met het oog op een zelfstandig rechtswetenschappelijk onderzoek van enige omvang op academisch niveau (zoals probleemstelling formuleren, verzamelen van informatie, interpreteren van gegevens, conclusies trekken, evalueren en aanbevelingen en suggesties doen voor verder onderzoek). *(toepassen van kennis en inzicht, oordeelsvorming, communicatie)*

Algemene kwalificatie

8. De master beschikt over de juridische kennis, inzicht en vaardigheden die vereist zijn voor:
  - a. wetenschappelijk onderzoek dat tot de academische promotie leidt;
  - b. toelating tot een van de zogenaamde toga-beroepen (dat wil zeggen voldoet aan het zogenoemde Civiel Effect);
  - c. een juridische functie op academisch niveau binnen de publieke en private sector, en bij Europese en internationale organisaties.*(leervaardigheid)*

Artikel 2.4 Inrichting van de opleiding

- 2.4.1 De opleiding wordt zowel voltijds als in deeltijd verzorgd.
- 2.4.2 Het onderwijs wordt overdag verzorgd; er wordt binnen deze opleiding geen avondonderwijs aangeboden. Indien daartoe aanleiding bestaat kunnen werkgroepen en/of (hoor- of werk)colleges ook van 17.00 tot 19.00 uur worden verzorgd.)

Artikel 2.5 Studielast

De opleiding heeft een studielast van 60 studiepunten.

Artikel 2.6 Aanvang van de opleiding; uniforme jaarindeling

De opleiding start op 1 september en op 1 februari van ieder jaar.⁸
De opleiding vangt aan op 1 september. Het cursorisch onderwijs van de opleiding is ingericht volgens de universitaire semesterindeling en omvat 42 onderwijsweken.

Artikel 2.7 Examens van de opleiding

Aan de opleiding is een masterexamen verbonden (vgl. art. 1.2 letter d).

Artikel 2.8 Onderwijstaal

- 2.8.1 Met inachtneming van de Gedragscode voertaal⁹ zijn de onderwijstalen binnen de opleiding Nederlands en Engels.

De student wordt geacht de gebruikte onderwijstalen binnen de opleiding voldoende te beheersen, conform de eisen geformuleerd in hoofdstuk 5.

---

⁸ D.w.z. dat de opleiding twee zgn. instroommomenten kent.

⁹ De Gedragscode voertaal is vastgesteld door het College van Bestuur en is te raadplegen op <https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/algemeen/taalbeleid-universiteit-leiden>.

2.8.2 In afwijking van artikel 2.8.1 kan de Examencommissie, in overeenstemming met de Richtlijn taalbeleid,¹⁰ in individuele gevallen toestaan dat de scriptie wordt geschreven in een andere taal.

Artikel 2.9   Kwaliteit

De opleiding is geaccrediteerd door de NVAO¹¹ en voldoet aan de kwaliteitseisen die op nationaal en internationaal niveau aan opleidingen worden gesteld. Ook voldoet de opleiding aan de kwaliteitsstandaarden voor het onderwijs die zijn vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

---

¹⁰ De Richtlijn taalbeleid is te raadplegen op <https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/binaries/content/assets/ul2staff/reglementen/bestuur-en-organisatie/richtlijn-taalbeleid-5-sept-2017-ned.pdf>.

¹¹ De Nederlands-Vlaamse Accreditatie Organisatie.

Hoofdstuk 3   Onderwijsprogramma

Artikel 3.0   Uitzonderingen vanwege corona maatregelen

- 3.0.1   Indien ten gevolge van coronamaatregelen het niet mogelijk is om aan onderwijseenheden deel te nemen of deze te verzorgen, zoals in deze regeling of in de Studiegids is vastgelegd, zullen wijzigingen hierin tijdig bekend worden gemaakt op Brightspace door het daartoe bevoegde orgaan.

Artikel 3.1   Verplichte onderwijseenheden

- 3.1.1   De opleiding omvat verplichte onderwijseenheden¹² met een totale studielast van 60 studiepunten. Onderdeel van de verplichte onderwijseenheden vormen de vooraf vastgestelde onderwijseenheden waaruit de student verplicht een keuze moet maken.¹³
- 3.1.2   In de Studiegids wordt de feitelijke vormgeving nader omschreven te weten de studielast, het niveau,¹⁴ de inhoud, de tentaminering en de onderwijsvorm van de onderwijseenheden van het onderwijsprogramma.

Artikel 3.2.1-3   *Niet van toepassing.*¹⁵

- 3.2.4   Een student die is ingeschreven voor de opleiding kan zelf een programma samenstellen uit onderwijseenheden die door een instelling worden verzorgd waaraan een examen is verbonden. Hiervoor is toestemming nodig van de meest van toepassing zijnde examencommissie.¹⁶ Bij het verlenen van de toestemming geeft deze examencommissie tevens aan tot welke opleiding van de instelling dat programma wordt geacht te behoren. Indien nodig wijst het College van Bestuur een examencommissie aan die met de beslissing is belast.

Artikel 3.3   Praktische oefeningen

- 3.3.1   Onderwijseenheden kunnen praktische oefeningen omvatten volgens de daarbij in de vakbeschrijving in de Studiegids gegeven specificatie van aard en omvang van de werkzaamheden van de student (vgl. art. 1.2 lid n). Aangegeven is of de desbetreffende onderwijseenheden of praktische oefeningen daarin een aanwezigheidsplicht en/of deelnameplicht kennen met het oog op de toelating tot het afleggen van (andere onderdelen van) het tentamen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie vrijstelling te verlenen van die verplichting, al dan niet onder oplegging van vervangende eisen (vgl. art. 4.1.1, 4.1.2 en 4.6.6).
- 3.3.2   In de Studiegids staan omvang en studielast van de scriptie beschreven; daarbij zijn de normen vermeld waaraan de scriptie moet voldoen.¹⁷ (Vgl. art. 6.3)

---

¹² Deze onderwijseenheden zijn benoemd in de Studiegids.

¹³ De tweede tevens laatste zin heeft betrekking op zogenoemde 'gebonden keuzevakken' en/of 'profielingsvakken'. De informatie is te vinden via de Studiegids.

¹⁴ Conform de 'abstracte structuur' als omschreven in het Kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

¹⁵ Het betreft het onderwerp keuzevrijheid. Onderwijsprogramma's van afstudeerrichtingen kunnen wel zogenoemde 'gebonden keuzevakken' en 'profielingsvakken' bevatten, maar blijven daarmee vallen onder de verplichte onderwijseenheden genoemd in artikel 3.1.1.

¹⁶ Overeenkomstig artikel 7.3d van de WHW ('vrij onderwijsprogramma in het wetenschappelijk onderwijs').

¹⁷ Zie tevens de 'Handleiding masterscriptie Faculteit der Rechtsgeleerdheid' – te raadplegen via de Brightspace-omgeving.

Artikel 3.4 in semester 1 van het studiejaar 2021/2022

3.4 Deelname aan tentamens en onderwijseenheden:

- 3.4.1 Voor deelname aan een tentamen dient de student zich uiterlijk tien dagen voor datum waarop het tentamen wordt afgenomen volgens de daarvoor geldende procedure in te schrijven.
- 3.4.2 Deelname aan een onderwijseenheid vindt plaats in de volgorde van inschrijving. Voor de bij de opleiding ingeschreven studenten is bij tijdige inschrijving plaatsing bij de onderwijseenheden die behoren tot het verplichte deel van de opleiding gegarandeerd. Aan bepaalde onderwijseenheden kan eerst worden deelgenomen nadat aan het tentamen van een voorafgaande onderwijseenheid met goed gevolg is deelgenomen. In de Studiegids is aangegeven voor welke onderwijseenheden deze voorwaarde geldt.”
- 3.4.3 In afwijking van artikel 3.4.1.1 geldt voor bepaalde onderwijseenheden met goedkeuring van het faculteitsbestuur een andere inschrijftermijn. Dat betreft voor alle vakken van de faculteit een termijn van uiterlijk vijf kalenderdagen voor aanvang. De desbetreffende onderwijseenheid en de bijbehorende inschrijftermijn staat in de Studiegids.
- 3.4.4 De student die zich niet tijdig heeft ingeschreven kan zich melden bij het onderwijsbureau (OIC) van de faculteit waarvan de opleiding onderdeel uitmaakt. In het geldende inschrijfprotocol staan de opgesomde omstandigheden op grond waarvan de student in afwijking van artikel 3.4.1.1 kan worden ingeschreven.

Artikel 3.4 in semester 2 van het studiejaar 2021/2022

3.4.1 Deelname aan onderwijseenheden:¹⁸

- 3.4.1.1 De student dient zich in te schrijven voor de onderwijseenheid volgens het geldende inschrijfprotocol. Inschrijven kan tot uiterlijk veertien kalenderdagen voor aanvang, zoals is bepaald in de Studiegids, van de onderwijseenheid.
- 3.4.1.2 In geval van een onderwijseenheid met beperkte deelname, vindt deelname plaats in volgorde van inschrijving. Voor de bij de opleiding ingeschreven studenten is, bij tijdige inschrijving, plaatsing gegarandeerd bij de onderwijseenheden die behoren tot het verplichte curriculum van de opleiding.
- 3.4.1.3 In afwijking van artikel 3.4.1.1 geldt voor bepaalde onderwijseenheden met goedkeuring van het faculteitsbestuur een andere inschrijftermijn. De desbetreffende onderwijseenheid en de bijbehorende inschrijftermijn staat in de Studiegids.
- 3.4.1.4 De student die zich niet tijdig heeft ingeschreven kan zich melden bij het onderwijsbureau (OIC) van de faculteit waarvan de opleiding onderdeel uitmaakt. In het geldende inschrijfprotocol staan de opgesomde omstandigheden op grond waarvan de student in afwijking van artikel 3.4.1.1 kan worden ingeschreven.

3.4.2 Deelname aan tentamens:

- 3.4.2.1 Met de inschrijving voor de onderwijseenheid meldt de student zich tegelijkertijd aan voor het bijbehorende tentamen.

---

¹⁸ Indien het nieuwe inschrijfsysteem niet in werking treedt vanaf semester 2 in het studiejaar 2021/2022 blijft artikel 3.4 voor semester 1 ook van kracht voor semester 2.

- 3.4.2.2 Om deel te kunnen nemen aan het tentamen dient de student zijn deelname te bevestigen. De student kan alleen een tentamen afleggen na bevestiging van zijn deelname.
- 3.4.2.3 De student ontvangt tijdig een notificatie waarin gevraagd wordt de deelname te bevestigen óf af te wijzen. Bevestiging van deelname aan een tentamen kan tot tien kalenderdagen voordat het tentamen plaatsvindt.
- 3.4.2.4 De student die zich niet tijdig heeft ingeschreven volgens het geldende inschrijfprotocol kan zich melden bij het onderwijsbureau van de faculteit waarvan de opleiding onderdeel uitmaakt.
- 3.4.2.5 Voor de situatie als bedoeld in artikel 4.6.2 geldt een afwijkende termijn; de student kan zich tot vijf kalenderdagen voordat het tentamen plaatsvindt inschrijven.

Artikel 3.5   Verspreiding studiematerialen

- 3.5.1 Het is studenten niet toegestaan foto's, audio- of video-opnames van colleges, tentamengelegenheden en onderwijsgerelateerde gesprekken, waaronder de nabesprekingen van tentamens (met inbegrip van tentamenopgaven en antwoordmodellen), te maken zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de betreffende docent. Indien toestemming wordt verleend, is de student slechts gerechtigd de opname voor eigen gebruik te benutten; verspreiding of publicatie van de opname op welke wijze dan ook is niet toegestaan.
- 3.5.2 Het is studenten niet toegestaan op welke wijze dan ook studiematerialen te verspreiden of te publiceren. De student is slechts gerechtigd de materialen voor eigen gebruik te benutten.

Hoofdstuk 4 Tentamens en examens¹⁹, en vervolgopleiding

Artikel 4.0 Uitzonderingen vanwege coronamaatregelen

4.0.1 Indien ten gevolge van coronamaatregelen het niet mogelijk is om tentamens en examens aan te bieden in de vorm en op het moment, zoals in deze regeling of in de Studiegids is vastgelegd, zullen wijzigingen hierin tijdig bekend worden gemaakt op Brightspace door het daartoe bevoegde orgaan.

Artikel 4.1 Tentamengelegenheid

4.1.1 Tweemaal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden die in dat jaar worden aangeboden met uitzondering van de onderwijseenheden die in het onderwijsprogramma in de Studiegids met zoveel woorden worden aangeduid als 'Privatissimum' en/of 'Practicum', die worden (slechts) één keer per jaar getentamineerd.²⁰ Voor praktische oefeningen bepaalt de examencommissie de wijze van herkansing.

4.1.2 Het faculteitsbestuur draagt zorg voor de praktische organisatie van de tentamens en examens en ziet erop toe, zo nodig door surveillance, dat de tentamens en examens in goede orde verlopen. Indien gebruik wordt gemaakt van surveillance op afstand wordt dit uiterlijk tien dagen van tevoren bekend gemaakt aan de student.

4.1.3 Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat, dan staat deelname aan een tentamen als bedoeld in artikel 4.1.1 uitsluitend open voor degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten. (Vgl. art. 3.3 en 4.6.6)

4.1.4 Indien het cijfer van een onderwijseenheid samengesteld wordt uit meerdere deeltentamens kan afgeweken worden van het aantal kansen zoals bedoeld in artikel 4.1.1, met dien verstande dat de student minimaal in staat wordt gesteld om in de herkansing het vak alsnog met een voldoende af te sluiten door een tentamen dat representatief is voor het gevolgde vak. Indien hier sprake van is wordt dit vastgelegd in de Studiegids.²¹

4.1.5 In overeenstemming met artikel 7.13, tweede lid sub h van de wet zijn in (de facultaire tentamenkalender²² in) de Studiegids de tentamendata opgenomen.

4.1.6 *Niet van toepassing.*

4.1.7 In bijzondere gevallen kan de examencommissie een student op diens verzoek in afwijking van artikel 4.1.1 een extra tentamengelegenheid toestaan.²³

4.1.8.1 *Herkansen van een met goed gevolg afgelegd tentamen*

---

¹⁹ Zie voor uitvoeringsmodaliteiten en nadere regeling van de onderhavige onderwerpen het document 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens masteropleidingen FdR', te raadplegen via de facultaire studentenwebsite (Organisatie > Reglementen).

²⁰ De vakken worden één keer per jaar aangeboden en gelet op de aard, hoedanigheid, inhoud en didactische vormen van deze vakken kan tentaminering namelijk niet plaatsvinden zonder aan het vak deel te nemen. (Vgl. ook art. 3.3.1)

²¹ De precieze verhouding, (de inhoud van de) herkansing, en de geldigheid(sduur) van cijfers van deeltentamens worden nader geregeld in de vakbeschrijving van een vak waarbij deze toetsvorm wordt gehanteerd.

²² De tentamenkalender valt in te zien via <http://www.leidenuniv.nl/rechten/osi/tntkal/>.

²³ Zie hiervoor de 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens masteropleidingen FdR'.

In afwijking van artikel 4.1.7 kan de student onder voorwaarden en op zijn verzoek gedurende de opleiding bij bepaalde onderwijseenheden één met goed gevolg afgelegd tentamen herkansen.

Herkansing kan:

- indien de student bij de eerste keer dat hij aan het tentamen van een bepaalde onderwijseenheid deelneemt dit tentamen met goed gevolg heeft afgelegd,²⁴ én
- deze eerste deelname heeft plaatsgevonden bij de *eerste tentamengelegenheid* in het studiejaar.

De herkansing vindt plaats bij de tweede tentamengelegenheid van de betreffende onderwijseenheid in *hetzelfde* studiejaar. (vgl. art. 4.1.1)

Het gebruik van deze mogelijkheid wordt aangetekend in het persoonsdossier van de student.

4.1.8.2 De herkansing als bedoeld in artikel 4.1.8.1 is uitsluitend mogelijk voor bepaalde tentamens die tevens een eindtentamen²⁵ zijn en waarvoor inschrijving verplicht is (vgl. art. 3.4.1.1). De Studiegids vermeldt welke tentamens (eindtentamens) op grond van dit artikel kunnen worden herkanst.

4.1.8.3 Het verzoek dient uiterlijk op de 20^e kalenderdag na bekendmaking van de uitslag van het met goed gevolg afgelegd tentamen bij de facultaire onderwijsadministratie te zijn ingediend. Vindt de tweede tentamengelegenheid binnen de termijn van 20 kalenderdagen plaatst, dan dient het verzoek uiterlijk op de werkdag voorafgaand aan de tweede tentamengelegenheid bij de facultaire onderwijsadministratie te zijn ingediend. De onderwijsadministratie stelt hiertoe een verplicht voorgeschreven aanvraagformulier vast.

Met het indienen van het aanvraagformulier is het recht op de eenmalige herkansing benut.²⁶

4.1.8.4 Indien de inzage en/of de nabespreking van het met goed gevolg afgelegd tentamen leidt tot wijziging van de uitslag naar een uitslag die de student niet wenst te herkansen, kan een reeds ingediend verzoek uiterlijk op de werkdag voorafgaand aan de tweede tentamengelegenheid worden ingetrokken. Met deze intrekking wordt het aanvraagformulier geacht nimmer te zijn ingediend.

4.1.8.5 Bij deelname aan de herkansing van een met goed gevolg afgelegd tentamen als bedoeld in artikel 4.1.8.1 komt de later behaalde uitslag in de plaats van de eerder behaalde uitslag.

Indien deze uitslag lager is dan een 6,0, heeft dit (dus) het verlies van de behaalde EC van de daaraan verbonden onderwijseenheid tot gevolg.

Tevens bestaat in dat geval voor de betreffende onderwijseenheid geen recht op een individuele herkansing als bedoeld in artikel 4.8 van de Regels en Richtlijnen Tentamens en Examen masteropleidingen FdR, voorafgaand aan de eerste tentamengelegenheid van dat vak in het daaropvolgende studiejaar.

4.1.8.6 Indien de student voor meer dan één masteropleiding (of afstudeerrichting) staat ingeschreven bij de Faculteit der Rechtsgeleerdheid bestaat slechts voor een van deze opleidingen (of afstudeerrichtingen) de mogelijkheid een met goed gevolg afgelegd tentamen te herkansen.

---

²⁴ Dit impliceert dat de student niet eerder heeft deelgenomen c.q. niet eerder een onvoldoende heeft behaald voor het tentamen verbonden aan de onderwijseenheid.

²⁵ Het gaat hier om tentamens die het vak als zodanig afsluiten, die, in ieder geval bij de eerste tentamengelegenheid, schriftelijk worden afgenomen op een universitaire tentamenlocatie en die een reguliere herkansing binnen hetzelfde studiejaar kennen. Het herkansen van voldoende geldt dus niet voor alle tentamenvormen, bijvoorbeeld niet voor (eerdere) deeltentamens, praktische oefeningen, opdrachten en scripties. In deze context worden onder schriftelijk afgenomen tentamens tevens verstaan digitaal afgenomen tentamens.

²⁶ D.w.z. dat de student die na zijn verzoek niet deelneemt aan het hertentamen geen gebruik meer kan maken van de in artikel 4.1.8.1 genoemde regeling.

- 4.1.8.7 Zodra de examencommissie heeft vastgesteld dat de student het examen (vgl. art. 1.2 letter c en 2.8 aanhef en onder b) met goed gevolg heeft afgelegd, vervalt de mogelijkheid van bovenstaande regeling gebruik te maken.²⁷

Artikel 4.2 Verplichte volgorde

- 4.2.1 De verplichte volgorde van tentamens is vermeld in de Studiegids. Aan tentamens waarvoor een verplichte volgorde geldt, kan pas worden deelgenomen indien de tentamens van een of meerdere andere onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd.²⁸ (Vgl. art. 3.4.2)
- 4.2.2 Voor de onderwijseenheden en de tentamens waarmee deze worden afgesloten die in een bepaalde volgorde moeten worden doorlopen, kan de examencommissie in bijzondere gevallen op schriftelijk en gemotiveerd verzoek van de student een andere volgorde bepalen.

Artikel 4.3 Vorm van de tentamens

- 4.3.1 In de Studiegids staat vermeld of het tentamen, dan wel de deeltentamens, van een onderwijseenheid schriftelijk, digitaal of mondeling, of een combinatie hiervan, dan wel op andere wijze wordt afgelegd.²⁹
- 4.3.2 De gang van zaken bij tentaminering en de richtlijnen en aanwijzingen, zoals bedoeld in artikel 7.12b, eerste lid, onder b in de wet, om de uitslag van tentamens en examens te beoordelen en vast te stellen, staan beschreven in de 'Regels en Richtlijnen van de examencommissie'.
- 4.3.3 Aan studenten met een handicap of chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. Deze aanpassingen mogen niet van invloed zijn op de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een tentamen. De examencommissie wint zo nodig, als bedoeld in het Protocol studeren met een functiebeperking³⁰, deskundig advies in alvorens te beslissen. (Vgl. art. 6.5)
- 4.3.4 In bijzondere gevallen kan op verzoek van de student de examencommissie, binnen de kaders van de Onderwijs- en examenregeling, toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd dan in de Studiegids is vastgelegd.
- 4.3.5 De tentaminering vindt plaats in de voor deze opleiding in de Onderwijs- en examenregeling vastgelegde onderwijstalen (vgl. art. 2.8). De examencommissie kan op verzoek van de student toestaan dat de tentaminering plaatsvindt in een andere taal.
- 4.3.6 *Niet van toepassing.*

---

²⁷ D.w.z. dat openstaande verzoeken om herkansing van een voldoende automatisch worden geannuleerd en nieuwe verzoeken niet langer worden gehonoreerd vanaf het moment dat de student het formulier 'Aanvragen afstuderen' heeft ingeleverd bij het OIC.

²⁸ Aan de onderwijseenheid scriptie kan eerst worden deelgenomen nadat aan drie tentamens dan wel tentamens met in totaal 20 studiepunten van de onderwijseenheden uit het eerste en/of tweede semester met goed gevolg is deelgenomen, tenzij de Studiegids anders vermeldt. Het voorgaande laat de (aanvullende) regeling in (art. 5.0-5.3.2.2 onverlet.

²⁹ Tentaminering van de in de Studiegids genoemde onderwijseenheden kan ook plaatsvinden in groepsverband. Er vindt een individuele beoordeling plaats in geval een presentatie, onderzoek, verslag of andere onderwijsprestatie in groepsverband wordt verricht.

³⁰ Het Protocol studeren met een functiebeperking is te raadplegen via <https://www.organisatiegids.universiteitleid.nl/reglementen/algemeen/protocol-studeren-met-een-functiebeperking>.

Artikel 4.4 Mondelinge tentamens

- 4.4.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald. (Vgl. de noot bij art. 4.3.1.1)
- 4.4.2 Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bedenkingen heeft.

Artikel 4.5 Regels en richtlijnen examencommissie

- 4.5.1 Conform artikel 7.12b, derde lid, van de wet stelt de examencommissie regels vast over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen.³¹
- 4.5.2 De examencommissie draagt er zorg voor dat het recht van de student om beroep in te stellen tegen beslissingen van de examencommissie of de examineratoren is gewaarborgd.

Artikel 4.6 Oordeel

- 4.6.1 De examinerator stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen het oordeel vast. De student krijgt hierover een bericht uit het universitair studievoortgangssysteem.
- 4.6.2 Binnen vijftien werkdagen na de dag waarop het tentamen of het deeltentamen is afgenomen stelt de examinerator het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen of deeltentamen vast. De uitslag wordt bekendgemaakt aan de student. Het eindoordeel wordt vastgelegd in het universitaire studievoortgangssysteem.³² De student krijgt hierover een bericht via het universitaire studievoortgangssysteem.³³ Het oordeel is uiterlijk vijf werkdagen voor de daaropvolgende gelegenheid van hetzelfde tentamen bekend.
- 4.6.3 Wanneer niet aan de in artikel 4.6.2 vermelde termijnen van vijftien werkdagen respectievelijk vijf werkdagen kan worden voldaan, dan wordt de student hiervan op de hoogte gesteld via een bericht op het u-mailadres van de student voordat deze termijn is verlopen. In dit bericht is opgenomen op welke (uiterste) datum het oordeel bekend wordt gemaakt.³⁴

---

³¹ De examencommissie heeft daartoe regels en richtlijnen opgesteld. Daartoe behoren de maatregelen die worden genomen in geval van fraude, waaronder begrepen het plegen van plagiaat. Een-en-ander is vastgelegd in de 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens masteropleidingen FdR'.

[NB: Wat de FdR resp. de UL verstaan onder plagiaat, hoe zij daarover denkt, en wat de gevolgen kunnen zijn als een student zich daaraan schuldig maakt is te vinden op de facultaire website en de universitaire informatiepagina met algemene informatie over plagiaat:

<https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/binaries/content/assets/ul2student/reglementen/plagiaat.pdf>.

³² Volgens de interne regels van de FdR impliceert deze bepaling dat uiterlijk op de 14e werkdag na de dag van het tentamen het cijfer moet worden bekend gemaakt. In verband met de verwerking van de cijfers door het Onderwijs Informatie Centrum moeten de cijfers op de 13e werkdag bij het OIC worden aangeleverd.

In verband met wettelijke verplichtingen geldt dat in sommige situaties de nakijktermijn korter is dan hiervoor genoemd (denk aan afsluiten studiejaar) – de termijnen die gelden in die situaties worden door het Onderwijs Informatie Centrum bekend gemaakt aan de secretariaten van de afdelingen en/of de vakcoördinatoren.

³³ Dit bericht is het digitale bewijsstuk van het oordeel over het tentamen of deeltentamen aan de student.

³⁴ D.w.z. dat indien bij een tentamen de cijfers niet op tijd bij het Onderwijs Informatie Centrum kunnen worden aangeleverd, dan wel het OIC niet in staat is op tijd de cijfers bekend te maken, door de vakcoördinator of de examinerator respectievelijk het hoofd van het OIC in een zo vroeg mogelijk stadium een gemotiveerd verzoek om uitstel wordt ingediend bij de portefeuillehouder Onderwijs van het faculteitsbestuur. Wanneer dit wordt

- 4.6.4 De uitslag van het tentamen wordt uitgedrukt in een geheel getal of een getal met maximaal één decimaal,³⁵ tussen 1.0 tot 10.0, beide grenzen inbegrepen. De uitslag wordt niet uitgedrukt in een getal tussen 5.0 en 6.0.
- 4.6.5 Het tentamen is met goed gevolg afgelegd als de uitslag 6.0 of hoger is.
- 4.6.6 Het met voldoende resultaat deelnemen aan een praktische oefening kan gelden als (het behalen c.q. afleggen van) een tentamen in de zin van artikel 7.10 van de wet.³⁶
- 4.6.7 Op het schriftelijke of digitale bewijsstuk van de uitslag van een tentamen³⁷ wordt de student gewezen op het inzagerecht bedoeld in artikel 4.8 en op de beroepsprocedure.
- 4.6.8 *Niet van toepassing.*

Artikel 4.7 Geldigheidsduur tentamens en vrijstellingen

- 4.7.1 De geldigheidsduur van behaalde tentamens en verkregen vrijstellingen is in beginsel onbeperkt. De examencommissie kan besluiten dat een tentamen of vrijstelling zijn geldigheid verliest, indien deze langer dan drie jaar geleden is behaald of verkregen en de getentamineerde of vrijgestelde kennis, inzicht en/of vaardigheden aantoonbaar verouderd zijn.³⁸ (Vgl. art. 4.10.2.1 en 4.10.2.2)
- 4.7.2 Totdat het onderzoek als bedoeld in artikel 4.10.2.2 plaatsvindt of de examencommissie ambtshalve een beslissing als bedoeld in artikel 4.7.1 heeft genomen, kan de student de examencommissie verzoeken een besluit te nemen over de geldigheid van de door de student behaalde tentamens en/of verkregen vrijstellingen.³⁹
- 4.7.3 De in artikel 4.7.1 genoemde termijn gaat in op 1 september van het studiejaar volgend op dat waarin het tentamen is behaald of de vrijstelling is verleend.

Artikel 4.8 Inzagerecht en nabespreking

- 4.8.1 Uiterlijk binnen dertig dagen direct na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk of digitaal tentamen heeft de student recht op inzage in zijn beoordeelde werk.

---

gehonoreerd moet de vakcoördinator of examiner of afdeling waarbij het tentamen wordt afgenomen de student(en) uiterlijk op de veertiende werkdag na het tentamen hiervan op de hoogte stellen alsmede van de dan geldende procedure.

³⁵ *Zie voor de precieze invulling van deze bepaling de ‘Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens masteropleidingen FdR’.*

³⁶ *Dit impliceert dat een praktische oefening:*

- a. *zowel (of: alleen) een voorwaarde kan zijn voor deelname aan het/een tentamen (vgl. art. 3.3 juncto 1.2 onder n),*
b. *als dat een praktische oefening ook zelf met een cijfer kan worden beoordeeld en geheel of gedeeltelijk het eindcijfer kan bepalen (vgl. onderhavige artikel juncto 1.2 onder n).*

³⁷ *Bij of op het tentamen dan wel in de Brightspace-omgeving van de betreffende onderwijseenheid.*

³⁸ *Deze bepaling is gebaseerd op de WHW en op hetgeen hierover in de model-OER staat: “Het faculteitsbestuur kan de geldigheidsduur van met goed gevolg afgelegde tentamens beperken, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie die geldigheidsduur in een individueel geval te verlengen. De geldigheidsduur van een met goed gevolg afgelegd tentamen kan uitsluitend worden beperkt, indien de getentamineerde kennis of het getentamineerde inzicht aantoonbaar verouderd is, of indien de getentamineerde vaardigheden aantoonbaar verouderd zijn.”*

³⁹ *Ook deze bepaling is een uitwerking van de WHW en de model-OER: “De examencommissie kan voor tentamens waarvoor de geldigheidsduur beperkt is conform de in de Regels en richtlijnen opgenomen criteria, op verzoek van de student, de geldigheidsduur voor een door haar te bepalen periode verlengen. In geval van bijzondere omstandigheden in de zin van artikel 7.51, tweede lid van de wet handelt de examencommissie conform het bepaalde hierover in artikel 7.10, vierde lid van de wet.”*

- 4.8.2 Binnen de in artikel 4.8.1 genoemde termijn kan door een belanghebbende kennis worden genomen van de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.
- 4.8.3 In de Studiegids of de digitale onderwijsleeromgeving (Brightspace) wordt bekend gemaakt op welke wijze en op welk tijdstip de nabespreking van het tentamen plaatsvinden.
- 4.8.4 De examinator heeft de bevoegdheid te bepalen of de inzage en nabespreking collectief dan wel individueel plaatsvinden.
- 4.8.5 De inzage en nabespreking geschieden op een door de examinator te bepalen plaats en tijdstip. Inzage en nabespreking kunnen samenvallen.
- 4.8.6 Indien de betrokkene aantoonbaar door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest voor de inzage en de nabespreking, dan wordt hem een andere gelegenheid geboden, zo mogelijk binnen de in artikel 4.8.1 genoemde termijn.

Artikel 4.9 Vrijstelling van tentamens en/of praktische oefeningen

De examencommissie kan⁴⁰ de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examinator, vrijstelling verlenen van het afleggen van één of meer tentamens of van deelname aan praktische oefeningen, indien de student:

- a. een qua inhoud en niveau en studielast overeenkomstige onderwijsseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding heeft voltooid, dan wel;
- b. aantoonbaar, al dan niet in aanvulling op het onder a. genoemde, door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijsseenheid.

Artikel 4.10 Examen

- 4.10.1 De examencommissie reikt een getuigschrift uit wanneer blijkt dat het examen met goed gevolg is afgelegd.
- 4.10.2.1 De examencommissie kan zelf een tot het examen behorend onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus instellen en de uitkomsten daarvan beoordelen.
- 4.10.2.2 Het onderzoek omvat in ieder geval het oordeel van de examencommissie over de geldigheid van behaalde tentamens en verkregen vrijstellingen als bedoeld in artikel 4.7.1.
- 4.10.3 Het getuigschrift wordt niet uitgereikt dan nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen (waaronder het voldoen aan de verplichting tot het betalen van collegegeld) voor de afgifte is voldaan. Per opleiding wordt één getuigschrift uitgereikt. Op het getuigschrift wordt vermeld dat de (afstudeerrichting van de) opleiding is verzorgd door de Universiteit Leiden.
- 4.10.4 Overeenkomstig de regeling⁴¹ als bedoeld in artikel 7.11, derde lid, van de wet kan degene die aanspraak heeft op de uitreiking van een getuigschrift de examencommissie verzoeken daartoe nog niet over te gaan.

---

⁴⁰ Voor zover niet al ondervangen door de toelating zoals geregeld in hoofdstuk 5.

⁴¹ Regeling uitstel afstuderen Universiteit Leiden:

<https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/algemeen/regeling-uitstel-afstuderen-universiteit-leiden#:~:text=De%20wet%20bepaalt%20dat%20de,student%20de%20uitreiking%20wil%20uitstellen.>

- 4.10.5 Dit verzoek moet worden ingediend binnen vijf werkdagen nadat de student op de hoogte is gebracht van de uitslag van het examen. Bij dit verzoek geeft de student aan wanneer hij het getuigschrift wil ontvangen.
- 4.10.6 De examencommissie willigt het verzoek in indien de student niet langer dan drie studiejaar is ingeschreven geweest voor de opleiding. De examencommissie kan het verzoek tevens inwilligen indien het niet inwilligen van het verzoek zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.
- 4.10.7 Aan het getuigschrift wordt een in het Nederlands en/of in het Engels gesteld supplement toegevoegd dat voldoet aan het Europese overeengekomen standaardformat, inclusief de grading table die van toepassing is voor de opleiding. Tezamen met het getuigschrift wordt een vertaling van het getuigschrift en een certificaat in het Latijn uitgereikt.

Artikel 4.11 Graadverlening

- 4.11.1 Aan degene die het examen met goed gevolg heeft afgelegd, wordt de graad Master verleend met de toevoeging 'of Laws' (LL.M), inclusief vermelding van het wel of niet behaalde zogenoemde (juridisch) Civiel Effect⁴².
- 4.11.2 De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

Artikel 4.12 Judicia

- 4.12.1 Aan de uitslag van een examen is een *judicium* verbonden.⁴³
- 4.12.2 Uitgangspunt voor de bepaling van het *judicium* is het gewogen gemiddelde van de behaalde cijfers van alle tentamens die tot het examen behoren, met uitzondering van die onderwijseenheden/tentamens waarvoor vrijstelling is toegekend of die waarvoor slechts een bewijs van deelname is geregistreerd. Onderwijseenheden die bij andere opleidingen, waaronder buitenlandse, zijn gevolgd, dienen te zijn goedgekeurd door de examencommissie.
- 4.12.3 Het gewogen gemiddelde van alle cijfers wordt bepaald door van elke onderwijseenheid het aantal studiepunten (EC) te vermenigvuldigen met het voor dat onderdeel toegekende cijfer, de uitkomsten hiervan op te tellen en het resultaat daarvan te delen door het totaal aantal behaalde studiepunten.
- 4.12.4 Onverminderd het bepaalde in artikel 4.12.6 en artikel 4.12.7 wordt op het getuigschrift en op het diploma-supplement het predicaat 'cum laude' vermeld indien voldaan is aan de volgende eisen:
- het gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden is een 8,0 of hoger;
  - voor de masterscriptie is minimaal een 8,0 behaald;
  - het examen is behaald binnen de nominale studieduur + 1 jaar, en;
  - niet meer dan 20 EC aan vrijstellingen is verleend.

Voor deeltijdopleidingen stelt de examencommissie overeenkomstige eisen vast, naar rato van het aantal studiejaar voor deze opleiding.

---

⁴² Het Civiel Effect is nodig om de togaberoepen te kunnen uitoefenen.

⁴³ Het *judicium* bestaat uit de kwalificatie 'geslaagd', dat kan worden aangevuld met het predicaat 'cum laude' of 'summa cum laude' indien aan de vereisten daarvoor zoals genoemd in de leden 2 tot en met 7 van het onderhavige artikel is voldaan.

4.12.5 Onverminderd het bepaalde in artikel 4.12.6 en artikel 4.12.7 wordt op het getuigschrift en op het diplomasupplement het predicaat 'summa cum laude' vermeld indien voldaan is aan de volgende eisen:

- het gewogen gemiddelde van alle onderwijseenheden is een 9,0 of hoger;
- voor de masterscriptie is minimaal een 9,0 behaald;
- het examen is behaald binnen de nominale studieduur, en;
- niet meer dan 20 EC aan vrijstellingen is verleend.

Voor deeltijdopleidingen stelt de examencommissie overeenkomstige eisen vast, naar rato van het aantal studiejaren voor deze opleiding.

4.12.6 De examencommissie kan besluiten in andere, bijzondere gevallen een predicaat te verlenen, mits het gewogen gemiddelde niet meer dan 0,5 punt afwijkt van het in het vierde dan wel vijfde lid bepaalde. Daarbij valt te denken aan aspecten zoals de ontwikkeling die de student tijdens de opleiding heeft doorgemaakt, bepaalde uitzonderlijke prestaties die hij geleverd heeft in het eindwerkstuk of scriptie of andere relevante bijzondere omstandigheden.

4.12.7 Ingeval de student een ordemaatregel, als omschreven in de Regels en Richtlijnen, is opgelegd wegens een onregelmatigheid, fraude of plagiaat, wordt geen predicaat verleend.⁴⁴

Artikel 4.13 Vervolgopleiding

De verleende graad geeft toegang tot de promotie.

---

⁴⁴ *Fraude en andere ordemaatregelen worden ingevolge artikel 4.5 OER en artikel 6.6 van de 'Regels en Richtlijnen Tentamens en Examens masteropleidingen FdR' van de examencommissie aangetekend in het elektronisch persoonsdossier van de student.*

Hoofdstuk 5 Toelating tot de opleiding Master Rechtsgeleerdheid

*Redactionele opmerking: de toelatingseisen 2021-2022 zijn opgenomen met de aanduiding “5.0- (...)”
Omwille van de leesbaarheid is bij de artikelen onder 5.0-5.2.4 de toevoeging “5.0 (...)” weggelaten.
De eisen voor de toelating met ingang van het studiejaar 2022-2023 zijn opgenomen onder artikel 5.1 e.v.*

Artikel 5.0 Toelating tot de opleiding 2021-2022

Artikel 5.0-5.1 Bewijs van toelating

5.0-5.1.1 Een bewijs van toelating wordt door het bestuur van de faculteit verstrekt indien de student voldoet aan de toelatingseisen zoals vastgelegd in artikel 5.0-5.2 of 5.0-5.3 en indien van toepassing, voor zover het door het College van Bestuur vastgestelde aantal ten hoogste voor de opleiding in te schrijven personen niet wordt overschreden.

5.0-5.1.2 Het bewijs van toelating wordt aangevraagd volgens de regels als vastgelegd in de Regeling toelating masteropleidingen.⁴⁵

Artikel 5.0-5.2 Eisen toelating tot het studiejaar 2021-2022

5.0-5.2.1 Krachtens artikel 7.30b eerste lid van de wet zijn toelaatbaar tot (een afstudeerrichting van) de opleiding degenen die in het bezit zijn van (een van) de volgende graden:

- a. de graad Bachelor in de opleiding Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit Leiden (vgl. art. 5.0-5.2.4), of;
- b. de graad Bachelor in de opleiding Rechtsgeleerdheid van een van de andere Nederlandse universitaire faculteiten der rechtsgeleerdheid mits dit een zogenaamde togavariant betreft.⁴⁶

5.0-5.2.2 De toelatingscommissie kan, op diens verzoek, ieder die niet voldoet aan de vereisten genoemd in artikel 5.0-5.2.1, doch die ten genoegen van de commissie kan aantonen⁴⁷ kennis, inzicht en vaardigheden te bezitten op hetzelfde niveau als degenen die in het bezit zijn van een graad als omschreven in artikel 5.0-5.2.1, onderdelen a en b, eventueel onder nader te stellen voorwaarden, toelating verlenen tot de opleiding, onverminderd de eisen genoemd in artikel 5.0-5.2.4:

- wanneer zij beschikken over een bachelorgraad van een opleiding in het wetenschappelijk onderwijs; éu
- zij beschikken over (vergelijkbare) kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die moeten zijn verworven bij beëindiging van de bacheloropleiding bedoeld in artikel 5.0-5.2.1 *, éu;

---

⁴⁵ De Regeling is te raadplegen op <https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/algemeen/regeling-toelating-masteropleidingen-universiteit-leiden>.

⁴⁶ Dat wil zeggen: voldoen aan de vereisten voor het civiel effect met uitzondering van het vereiste van het behaald hebben van een juridische master van (minimaal) 60 EC. Om te beoordelen of sprake is van een toga-variant kan – naast diploma's en cijferlijsten – gevraagd worden om een motivatiebrief en een cv. Ingeval van bacheloropleidingen die een compensatieregeling kennen impliceert het vereiste van de togavariant dat in ieder geval voor zogenoemde kernvakken van de masterafstudeerrichtingen een voldoende moet zijn behaald, d.w.z. het cijfer 6.0 of hoger.

⁴⁷ Ook hier kan gevraagd worden om diploma, cijferlijsten, cv en motivatiebrief.

- wanneer zij – in het geval van de afstudeerrichting European Law – minimaal 45 EC hebben behaald aan vakken die betrekking hebben op voor de master relevante rechtsgebieden, dan wel vakken die specifiek toezien op het Europees integratieproces;
- die naar het oordeel van de toelatingscommissie voldoende kennis van de onderwijstalen van de opleiding hebben, in overeenstemming met de eisen zoals beschreven in artikel 5.0-5.2.3. De taalvaardigheid kan die in de Nederlandse en/of de Engelse taal zijn (vgl. art. 2.8).

[*Deze kennis, inzicht en vaardigheden zijn neergelegd in de eindtermen van de opleiding zoals beschreven in hoofdstuk 2 van de OER van de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid.]

Artikel 5.0-5.2.3 **Nederlandse taal en Engelse taal**⁴⁸

5.0-5.2.3.1 Ter nadere uitwerking van artikel 2.8 inzake de beheersing van de onderwijstaal dient de student die toegelaten wil worden tot een Engelstalige master te beschikken over een van de volgende diploma's of te voldoen aan:

- Een diploma [International Baccalaureate](#) (met English A);
- Een diploma middelbaar of hoger onderwijs voltooid in de Australië, Canada (met uitzondering van Franstalige opleidingen in Canada), Ierland, Malta, Nieuw Zeeland, Singapore, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten of Zuid-Afrika;
- Een diploma van een in het Engels onderwezen universitaire opleiding voltooid aan een Nederlandse researchuniversiteit;
- Een vwo-diploma.

5.0-5.2.3.2 Indien de student die toegelaten wil worden niet voldoet aan de vereisten onder 5.2.3.1, kan minimaal een van de volgende taaleisen worden gesteld:

- 7.0 IELTS, TOEFL paper 600, Toefl Internet 100, met dien verstande dat voor alle toetsonderdelen een minimale subscore dient te zijn behaald van 6.0 IELTS, 20 Toefl Internet of 54 Toefl paper. Voor het onderdeel 'schrijven' dient een minimale subscore van 6.5 IELTS of 24 Toefl Internet te zijn behaald.

5.0-5.2.3.3 Ter nadere uitwerking van artikel 2.8 inzake de beheersing van de onderwijstaal dient de niet-Nederlandstalige student die toegelaten wil worden voor een Nederlandstalige master te beschikken over TUL-halfgevorderd (= staatsexamen NT2-II) dan wel TUL-gevorderd.

Artikel 5.0-5.2.4 **Kwalitatieve toelatingseisen**

5.2.4.1.1 In aanvulling op de eisen zoals gesteld in artikel 5.2.1 eerste bullet zijn wat betreft toelating tot de masterafstudeerrichting Straf- en strafprocesrecht aanvullende toelatingseisen van toepassing bij en op de volgende (bachelor)afstudeerrichtingen:

afstudeerrichting Rechtsgeleerdheid-Economie;
afstudeerrichting Rechtsgeleerdheid-Entrepreneurship and Management⁴⁹, en;
afstudeerrichting (Rechtsgeleerdheid) International Business Law:

van deze vooropleidingen dienen studenten die de bacheloropleiding zijn begonnen:

- a. vóór 1 september 2013: tevens met goed gevolg hebben afgelegd het bachelorkvak 'Straf- en strafprocesrecht' van 10 EC;

---

⁴⁸ Brief Minister van OCW, d.d. 11 juli 2018, besluit kosten gestandaardiseerde toetsen (kosten voor gestandaardiseerde (taal-)toetsen zijn vanaf het studiejaar 2020-2021 voor rekening van de opleiding). Dit geldt voor alle studenten. Voor studenten met een buitenlands diploma wordt indien mogelijk een besluit voor een afwijkende procedure genomen door de Minister.

⁴⁹ Tot 1 september 2017 genaamd: de afstudeerrichting Rechtsgeleerdheid-Bedrijfswetenschappen.

b. op of ná 1 september 2013: tevens met goed gevolg hebben afgelegd het bachelorvak 'Strafprocesrecht' van 10 EC.

5.2.4.2.1 Naast de eisen genoemd in 5.2.1 of 5.2.2 gelden voor de masterafstudeerrichting Public International Law krachtens artikel 7.30b tweede lid de volgende kwalitatieve toelatingseisen:

- *motivatiebrief*
- *cv*
- *cijferlijsten*
- *twee aanbevelingsbrieven*

5.2.4.2.2 Indien artikel 5.2.4.2.1 is toegepast geldt de volgende methode ter uitwerking van de toelatingseisen:

- *Diploma: getoetst wordt of het diploma equivalent is aan een Nederlands WO bachelordiploma.*
- *Cijferlijst: getoetst wordt hoe de genoten vooropleiding is ingericht, teneinde te kunnen beoordelen of de student voldoende voorkennis heeft van voor de master relevante rechtsgebieden;*
- *Motivatiefbrief: getoetst wordt of de student voldoende affiniteit heeft met de master en of de student in staat is om zich op een coherente wijze en in correct Engels uit te drukken;*
- *Cv: deze dient ter ondersteuning voor het bepalen van de voorkennis van de student. Ook aan de hand van relevante extracurriculaire juridische activiteiten, zoals stages, moot courts en vrijwilligerswerk, worden affiniteit en ervaring beoordeeld;*
- *Aanbevelingsbrieven: deze dienen ter ondersteuning van het algehele oordeel ten aanzien van de vereiste voorkennis en affiniteit met de master.*

5.2.4.3.1 Naast de eisen genoemd in 5.2.1 of 5.2.2 gelden voor de master-afstudeerrichting European Law krachtens artikel 7.30b tweede lid de volgende kwalitatieve toelatingseisen:

- *motivatiebrief*
- *cv*
- *cijferlijsten*
- *aanbevelingsbrief*

5.2.4.3.2 Indien artikel 5.2.4.3.1 is toegepast geldt de volgende methode ter uitwerking van de toelatingseisen:

- *Diploma: getoetst wordt of het diploma equivalent is aan een Nederlands WO bachelordiploma.*
- *Cijferlijst: getoetst wordt hoe de genoten vooropleiding is ingericht, teneinde te kunnen beoordelen of de student voldoende voorkennis heeft van voor de master relevante rechtsgebieden, dan wel het Europees integratieproces;*
- *Motivatiefbrief: getoetst wordt of de student voldoende affiniteit heeft met de master en of de student in staat is om zich op een coherente wijze en in correct Engels uit te drukken;*
- *Cv: deze dient ter ondersteuning voor het bepalen van de voorkennis van de student. Ook aan de hand van relevante extracurriculaire juridische activiteiten, zoals stages, moot courts en vrijwilligerswerk, worden affiniteit en ervaring beoordeeld;*
- *Aanbevelingsbrief: deze dient ter ondersteuning van het algehele oordeel ten aanzien van de vereiste voorkennis en affiniteit met de master.*

5.2.4.4.1. Naast de eisen genoemd in 5.2.2 (studenten zonder bachelor Rechtsgeleerdheid) gelden voor de masterafstudeerrichting Encyclopedie en Filosofie van het Recht krachtens artikel 7.30b tweede lid de volgende kwalitatieve toelatingseisen:

- *motivatiebrief*
  - *cv*
  - *cijferlijsten*
  - *het behalen van de vakken Beginselen van de democratische rechtsstaat, Inleiding bestuursrecht, Inleiding Strafrecht, Inleiding Burgerlijk Recht, Inleiding Internationaal publiekrecht en Inleiding Europees recht (of Inleiding Internationaal en Europees Recht), Rechtsfilosofie I (of een vergelijkbaar vak) en een vaardighedenpak zoals Moot Court (oefenrechtbank)*
- 5.2.4.4.2 Indien artikel 5.2.4.4.1 is toegepast geldt de volgende methode ter uitwerking van de toelatingseisen:
- *Kandidaten zonder juridische bachelor tonen aan voldoende gemotiveerd te zijn voor het doen van een (meta)juridische afstudeerrichting.*
  - *Gekeken wordt naar schrijf- en spreekvaardigheid en naar affiniteit met diepgravende juridische en filosofische onderwerpen.*
- 5.2.4.4.3 Indien artikel 5.2.4.4.1 is toegepast geldt de volgende deadline met betrekking tot de toelatingseisen:
- *De aanmelding geschiedt uiterlijk 15 juni bij een gewenste start op 1 september en 1 december bij gewenste start op 1 februari.*

5.2.5 *Niet van toepassing.*

Artikel 5.0-5.3 Deficiënties (Studenten met een afwijkende (afgeronde) bachelorgraad)

5.3.1 *Studenten die in het bezit zijn van een WO-bachelordiploma of een gelijkwaardig diploma (anders dan die genoemd in artikel 5.2.1), maar die nog maximaal 15 EC studiepunten aan deficiënties hebben (van de in artikel 5.2.1 genoemde opleiding), kunnen worden toegelaten tot de opleiding, mits redelijkerwijs mag worden verwacht dat binnen redelijke termijn alsnog voldaan wordt aan de toelatingseisen.⁵⁰ De aanmelding geschiedt uiterlijk 15 juni bij een gewenste start op 1 september en 1 december bij gewenste start op 1 februari.*

5.0-5.3.2.1 *Studenten die nog deficiënties hebben als bedoeld in artikel 5.3.1 kunnen na toelating tot de opleiding deelnemen aan het onderwijs, maar geen examen of door of namens het faculteitsbestuur bij zijn besluit tot toelating aan te wijzen tentamens afleggen.*

5.3.2.2 *De deficiënties als bedoeld in artikel 5.3.1 moeten in ieder geval zijn ingehaald voordat:*

- a. *de student een beroep kan doen op begeleiding bij de masterscriptie, en;*
- b. *een beoordelingscijfer voor deze scriptie zal worden gegeven.*

5.3.3 *Niet van toepassing.*

5.3.4 *Indien op grond van artikel 5.3.1 een student wordt toegelaten tot de opleiding kunnen de tentamens die moeten worden afgelegd om alsnog aan de toelatingseisen te voldoen geen deel uitmaken van het curriculum van de masteropleiding.*

---

⁵⁰ Dit artikel geldt niet indien de deficiëntie een kernvak betreft.

Toelating tot de opleiding 2022-2023

Artikel 5.1 Bewijs van toelating

- 5.1.1 Een bewijs van toelating wordt door het bestuur van de faculteit verstrekt indien de student voldoet aan de toelatingseisen zoals vastgelegd in artikel 5.2 of 5.3 en indien van toepassing, voor zover het door het College van Bestuur vastgestelde aantal ten hoogste voor de opleiding in te schrijven personen niet wordt overschreden.
- 5.1.2 Het bewijs van toelating wordt aangevraagd volgens de regels als vastgelegd in de Regeling toelating masteropleidingen.⁵¹

Artikel 5.2 Eisen toelating tot het studiejaar 2022-2023

- 5.2.1 Krachtens artikel 7.30b eerste lid van de wet zijn toelaatbaar tot (een afstudeerrichting van) de opleiding degenen die in het bezit zijn van (een van) de volgende graden:
- de graad Bachelor in de opleiding Rechtsgeleerdheid aan de Universiteit Leiden (vgl. art. 5.2.4), of;
  - de graad Bachelor in de opleiding Rechtsgeleerdheid van een van de andere Nederlandse universitaire faculteiten der rechtsgeleerdheid mits dit een zogenaamde togavariant betreft.⁵²
- 5.2.2 De toelatingscommissie kan, op diens verzoek, ieder die niet voldoet aan de voorwaarden genoemd in artikel 5.2.1, onderdelen a en b, doch die ten genoeg van de commissie kan aantonen⁵³ kennis, inzicht en vaardigheden te bezitten op hetzelfde niveau als degenen die in het bezit zijn van een graad als omschreven in artikel 5.2.1, onderdelen a en b, eventueel onder nader te stellen voorwaarden, toelating verlenen tot de opleiding, onverminderd de eisen genoemd in artikel 5.2.4:
- wanneer zij beschikken over een bachelorgraad van een opleiding in het wetenschappelijk onderwijs; én
  - zij beschikken over (vergelijkbare) kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die moeten zijn verworven bij beëindiging van de bacheloropleiding bedoeld in artikel 5.2.1 *, én;
  - wanneer zij – in het geval van de afstudeerrichting European Law – minimaal 45 EC hebben behaald aan vakken die betrekking hebben op voor de master relevante rechtsgebieden, dan wel vakken die specifiek toezien op het Europees integratieproces;
  - die naar het oordeel van de toelatingscommissie voldoende kennis van de onderwijstalen van de opleiding hebben, *in overeenstemming met de eisen zoals beschreven in artikel 5.2.3*. De taalvaardigheid kan die in de Nederlandse en/of de Engelse taal zijn (vgl. art. 2.8).

---

⁵¹ De Regeling is te raadplegen op <https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/algemeen/regeling-toelating-masteropleidingen-universiteit-leiden>.

⁵² Dat wil zeggen: voldoen aan de vereisten voor het civiel effect met uitzondering van het vereiste van het behaald hebben van een juridische master van (minimaal) 60 EC. Om te beoordelen of sprake is van een toga-variant kan – naast diploma's en cijferlijsten – gevraagd worden om een motivatiebrief en een cv. Ingeval van bacheloropleidingen die een compensatieregeling kennen impliceert het vereiste van de togavariant dat in ieder geval voor zogenoemde kernvakken van de masterafstudeerrichtingen een voldoende moet zijn behaald, d.w.z. het cijfer 6.0 of hoger.

⁵³ Ook hier kan gevraagd worden om diploma, cijferlijsten, cv en motivatiebrief.

[*Deze kennis, inzicht en vaardigheden zijn neergelegd in de eindtermen van de opleiding zoals beschreven in hoofdstuk 2 van de OER van de bacheloropleiding Rechtsgeleerdheid.]

Artikel 5.2.3 **Nederlandse taal en Engelse taal**⁵⁴

5.2.3.1 Ter nadere uitwerking van artikel 2.8 inzake de beheersing van de onderwijstaal dient de student die toegelaten wil worden tot een Engelstalige master te beschikken over een van de volgende diploma's of te voldoen aan:

- Een diploma [International Baccalaureate](#) (met English A);
- Een diploma middelbaar of hoger onderwijs voltooid in de Australië, Canada (met uitzondering van Franstalige opleidingen in Canada), Ierland, Malta, Nieuw Zeeland, Singapore, het Verenigd Koninkrijk, de Verenigde Staten of Zuid-Afrika;
- Een diploma van een in het Engels onderwezen universitaire opleiding voltooid aan een Nederlandse researchuniversiteit;
- Een vwo-diploma.

5.2.3.2 Indien de student die toegelaten wil worden niet voldoet aan de vereisten onder 5.2.3.1, kan minimaal een van de volgende taaleisen worden gesteld:

- 7.0 IELTS, TOEFL paper 600, Toefl Internet 100, met dien verstande dat voor alle toetsonderdelen een minimale subscore dient te zijn behaald van 6.0 IELTS, 20 Toefl Internet of 54 Toefl paper. Voor het onderdeel 'schrijven' dient een minimale subscore van 6.5 IELTS of 24 Toefl Internet te zijn behaald.

5.2.3.3 Ter nadere uitwerking van artikel 2.8 inzake de beheersing van de onderwijstaal dient de niet-Nederlandstalige student die toegelaten wil worden voor een Nederlandstalige master te beschikken over TUL-halfgevorderd (= staatsexamen NT2-II) dan wel TUL-gevorderd.

Artikel 5.2.4 **Kwalitatieve toelatingseisen**

5.2.4.1.1 In aanvulling op de eisen zoals gesteld in artikel 5.2.1 eerste bullet zijn wat betreft toelating tot de masterafstudeerrichting *Straf- en strafprocesrecht* aanvullende toelatingseisen van toepassing bij en op de volgende (bachelor) afstudeerrichtingen:

afstudeerrichting Rechtsgeleerdheid-Economie;
afstudeerrichting Rechtsgeleerdheid-Entrepreneurship and Management⁵⁵, en;
afstudeerrichting (Rechtsgeleerdheid) International Business Law:

van deze vooropleidingen dienen studenten die de bacheloropleiding zijn begonnen:

- a. vóór 1 september 2013: tevens met goed gevolg hebben afgelegd het bachelorvak 'Straf- en strafprocesrecht' van 10 EC;
- b. op of ná 1 september 2013: tevens met goed gevolg hebben afgelegd het bachelorvak 'Strafprocesrecht' van 10 EC.

---

⁵⁴ Brief Minister van OCW, d.d. 11 juli 2018, besluit kosten gestandaardiseerde toetsen (kosten voor gestandaardiseerde (taal-)toetsen zijn vanaf het studiejaar 2020-2021 voor rekening van de opleiding). Dit geldt voor alle studenten. Voor studenten met een buitenlands diploma wordt indien mogelijk een besluit voor een afwijkende procedure genomen door de Minister.

⁵⁵ Tot 1 september 2017 genaamd: de afstudeerrichting Rechtsgeleerdheid-Bedrijfswetenschappen.

5.2.4.2.1 Naast de eisen genoemd in 5.2.1 of 5.2.2 gelden voor de masterafstudeerrichting Public International Law krachtens artikel 7.30b tweede lid de volgende kwalitatieve toelatingseisen:

- motivatiebrief
- cv
- cijferlijsten
- twee aanbevelingsbrieven

5.2.4.2.2 Indien artikel 5.2.4.2.1 is toegepast geldt de volgende methode ter uitwerking van de toelatingseisen:

- Diploma: getoetst wordt of het diploma equivalent is aan een Nederlands WO bachelordiploma.
- Cijferlijst: getoetst wordt hoe de genoten vooropleiding is ingericht, teneinde te kunnen beoordelen of de student voldoende voorkennis heeft van voor de master relevante rechtsgebieden;
- Motivatiebrief: getoetst wordt of de student voldoende affiniteit heeft met de master en of de student in staat is om zich op een coherente wijze en in correct Engels uit te drukken;
- Cv: deze dient ter ondersteuning voor het bepalen van de voorkennis van de student. Ook aan de hand van relevante extracurriculaire juridische activiteiten, zoals stages, moot courts en vrijwilligerswerk, worden affiniteit en ervaring beoordeeld;
- Aanbevelingsbrieven: deze dienen ter ondersteuning van het algehele oordeel ten aanzien van de vereiste voorkennis en affiniteit met de master.

5.2.4.3.1 Naast de eisen genoemd in 5.2.1 of 5.2.2 gelden voor de masterafstudeerrichting European Law krachtens artikel 7.30b tweede lid de volgende kwalitatieve toelatingseisen:

- motivatiebrief
- cv
- cijferlijsten
- aanbevelingsbrief

5.2.4.3.2 Indien artikel 5.2.4.3.1 is toegepast geldt de volgende methode ter uitwerking van de toelatingseisen:

- Diploma: getoetst wordt of het diploma equivalent is aan een Nederlands WO bachelordiploma.
- Cijferlijst: getoetst wordt hoe de genoten vooropleiding is ingericht, teneinde te kunnen beoordelen of de student voldoende voorkennis heeft van voor de master relevante rechtsgebieden, dan wel het Europees integratieproces;
- Motivatiebrief: getoetst wordt of de student voldoende affiniteit heeft met de master en of de student in staat is om zich op een coherente wijze en in correct Engels uit te drukken;
- Cv: deze dient ter ondersteuning voor het bepalen van de voorkennis van de student. Ook aan de hand van relevante extracurriculaire juridische activiteiten, zoals stages, moot courts en vrijwilligerswerk, worden affiniteit en ervaring beoordeeld;
- Aanbevelingsbrief: deze dient ter ondersteuning van het algehele oordeel ten aanzien van de vereiste voorkennis en affiniteit met de master.

5.2.4.4.1. Naast de eisen genoemd in 5.2.2 (studenten zonder bachelor Rechtsgeleerdheid) gelden voor de masterafstudeerrichting Encyclopedie en Filosofie van het Recht krachtens artikel 7.30b tweede lid de volgende kwalitatieve toelatingseisen:

- motivatiebrief

- cv
- cijferlijsten
- het behalen van de vakken Beginselen van de democratische rechtsstaat, Inleiding bestuursrecht, Inleiding Strafrecht, Inleiding Burgerlijk Recht, Inleiding Internationaal publiekrecht en Inleiding Europees recht (of Inleiding Internationaal en Europees Recht), Rechtsfilosofie I (of een vergelijkbaar vak) en een vaardighedenpak zoals Moot Court (oefenrechtbank)

5.2.4.4.2 Indien artikel 5.2.4.4.1 is toegepast geldt de volgende methode ter uitwerking van de toelatingseisen:

- Kandidaten zonder juridische bachelor tonen aan voldoende gemotiveerd te zijn voor het doen van een (meta)juridische afstudeerrichting.
- Gekeken wordt naar schrijf- en spreekvaardigheid en naar affiniteit met diepgravende juridische en filosofische onderwerpen.

5.2.4.4.3 Indien artikel 5.2.4.4.1 is toegepast geldt de volgende deadline met betrekking tot de toelatingseisen:

- De aanmelding geschiedt uiterlijk 15 juni bij een gewenste start op 1 september en 1 december bij gewenste start op 1 februari.

5.2.5 *Niet van toepassing.*

Artikel 5.3 Deficiënties (*Studenten met een afwijkende (afgeronde) bachelorgraad*)

5.3.1 Studenten die in het bezit zijn van een WO-bachelordiploma of een gelijkwaardig diploma (anders dan die genoemd in artikel 5.2.1), maar die nog maximaal 15 EC studiepunten aan deficiënties hebben (van de in artikel 5.2.1 genoemde opleiding), kunnen worden toegelaten tot de opleiding, mits redelijkerwijs mag worden verwacht dat binnen redelijke termijn alsnog voldaan wordt aan de toelatingseisen.⁵⁶ De aanmelding geschiedt uiterlijk 15 juni bij een gewenste start op 1 september en 1 december bij gewenste start op 1 februari.

5.3.2.1 Studenten die nog deficiënties hebben als bedoeld in artikel 5.3.1 kunnen na toelating tot de opleiding deelnemen aan het onderwijs, maar geen examens of door of namens het faculteitsbestuur bij zijn besluit tot toelating aan te wijzen tentamens afleggen.

5.3.2.2 De deficiënties als bedoeld in artikel 5.3.1 moeten in ieder geval zijn ingehaald voordat:

- a. de student een beroep kan doen op begeleiding bij de masterscriptie, en;
- b. een beoordelingscijfer voor deze scriptie zal worden gegeven.

5.3.3 *Niet van toepassing.*

5.3.4 Indien op grond van artikel 5.3.1 een student wordt toegelaten tot de opleiding kunnen de tentamens die moeten worden afgelegd om alsnog aan de toelatingseisen te voldoen geen deel uitmaken van het curriculum van de masteropleiding.

---

⁵⁶ Dit artikel geldt niet indien de deficiëntie een kernvak betreft.

Hoofdstuk 6 Studiebegeleiding en studieadvies

Artikel 6.1 Studievoortgangadministratie

- 6.1.1 Het faculteitsbestuur⁵⁷ registreert de individuele studieresultaten van de studenten.
- 6.1.2 De student kan op elk gewenst moment zijn studieresultaten inzien in het studievoortgangssysteem.⁵⁸

Artikel 6.2 Introductie en studiebegeleiding

De opleiding draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten

Artikel 6.3 Begeleiding van de scriptie

- 6.3.1 De student maakt met de eerste beoordelaar een planning voor de scriptie zoals bedoeld in artikel 3.3.2. Deze planning is afgeleid van de studielast die voor deze onderwijseenheid in de Studiegids is vastgelegd.
- 6.3.2 In de planning bedoeld in artikel 6.3.1 is tevens de frequentie van de begeleiding en de wijze waarop de begeleiding wordt gegeven vastgelegd.

Artikel 6.4 Topsport

Aan studenten die topsport bedrijven, wordt de gelegenheid geboden hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is aan de eisen van hun sportieve bezigheden aan te passen. Om vast te stellen wie tot deze categorie behoren hanteert de opleiding de richtlijnen van het College van Bestuur.⁵⁹

Artikel 6.5 Handicap of chronische ziekte

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de handicap of chronische ziekte met zich meebrengt aan te passen.⁶⁰ Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de individuele functiebeperking van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen.

---

⁵⁷ In casu het Onderwijs Informatie Centrum (OIC).

⁵⁸ D.w.z. een student kan het gehele jaar door via uSis de eigen studieresultaten inzien. Indien nodig wordt of op instigatie van de faculteit of op zijn/haar verzoek een uitdraai gegeven.

⁵⁹ Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de topsportomstandigheden van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen.

⁶⁰ Zie hiervoor tevens het universitaire protocol 'Studeren met een functiebeperking', te raadplegen via: <https://www.organisatiegids.universiteitleiden.nl/reglementen/algemeen/protocol-studeren-met-een-functiebeperking>.

Artikel 6.6   Buitenlandverblijf en stage

Voor studenten die ten gevolge van een door de examencommissie goedgekeurd buitenlands studieverblijf of een goedgekeurde stage aantoonbare studievertraging zouden ondervinden, wordt voor zover als redelijkerwijs mogelijk is een regeling getroffen om de vertraging zoveel mogelijk te beperken.

Hoofdstuk 7 Evaluatie van het onderwijs

Artikel 7.1 Evaluatie van het onderwijs

Het onderwijs in de opleiding wordt (onder meer) als volgt geëvalueerd:

- door jaarlijkse vakevaluaties van de masteronderwijseenheden;
- door studentenpanelgesprekken;
- door jaarlijkse docentevaluaties en door de daaraan verbonden jaarlijkse Onderwijsprijs (de JSVO Onderwijsprijzen, de zgn. Beste docent-verkiezing);
- door de exit-enquête onder afstuderende studenten;
- door de alumni-enquête onder afgestudeerden;
- door de jaarlijkse opleidingsjaarverslagen;
- *in het kader van de accreditatie*: door de op te stellen kritische zelfreflecties, de uit te voeren mid-term review en de instellingstoets;
- door ad hoc (project)evaluaties onder verantwoordelijkheid van het faculteitsbestuur.

De opleidingsdirecteur stelt de opleidingscommissie op de hoogte van de uitkomsten van de evaluatie.

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen

Artikel 8.1 Wijziging

- 8.1.1 Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitsbestuur na voorafgaande instemming van de faculteitsraad of de opleidingscommissie,⁶¹ afhankelijk van de betrokken onderwerpen, bij afzonderlijk besluit vastgesteld.
- 8.1.2 Wijzigingen in deze regeling die van toepassing zijn voor een bepaald studiejaar moeten voor de aanvang van dat studiejaar zijn vastgesteld en op de daarvoor bepaalde wijze zijn gepubliceerd. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken als een snellere invoering van een wijziging strikt noodzakelijk is en als daarbij de belangen van de studenten redelijkerwijs niet worden geschaad.
- 8.1.3 Een wijziging kan voorts niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige beslissing welke krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 8.2 Bekendmaking

Het faculteitsbestuur draagt zorg voor bekendmaking van deze regeling en van de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken via de Studiegids en/of de universitaire website.⁶²

Artikel 8.3 Geldigheidstermijn OER en overgangsregelingen

- 8.3.1 De Onderwijs- en examenregeling geldt voor de duur van één studiejaar.
- 8.3.2 Indien één of meer onderwijseenheden, behorende tot de verplichte onderwijseenheden (vgl. art. 3.1.1) ten tijde van de eerste inschrijving van de student voor de opleiding, niet langer worden aangeboden, kunnen voor deze onderwijseenheden overgangsregelingen worden getroffen. Zo nodig wijst de examencommissie vervangende onderwijseenheden aan.⁶³

Artikel 8.4 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2021.

EINDE

---

⁶¹ Conform de bevoegdheden van de faculteitsraad en de opleidingscommissie als omschreven in de artikelen 9.38 respectievelijk 9.18 van de wet.

⁶² Deze regelingen worden geplaatst op de facultaire website.

⁶³ Zo nodig worden onderwijseenheden aangewezen die door een andere instelling worden aangeboden. Overgangsregelingen zijn te raadplegen via de opleidingsspecifieke studentenwebsite.